

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

ТЕРЕННО
АУДИОВИЗУАЛНО ПРОУЧВАНЕ
НА ТРАНСГРАНИЧНИ РИБАРСКИ ОБЩНОСТИ

ИНТЕРВЮ
Румен Тросков, Тутракан

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Добър ден.

Добър ден. Добре дошли!

Добре заварили! Благодаря, че се съгласи на този разговор! Да те помоля първо да се представиш. Как се казваш?

Казвам се Румен Тросков, живуц тука в Тутракан. Работил съм тридесет години дървени лодки.

Коя година си роден?

58-а.

Къде си роден?

Тука в Тутракан, в таз махала.

Къде си учил? Какво си завършил?

Учих в Силистра, в дървообработването. И оттам тръгна с дървени лодки, не с мебели, ами с дървени лодки.

И правиш лодки...

Лодки съм правил тридесет години. Сега съм последният, дето се занимавам. Те останаха малко, стотина лодки останаха дървени. Пролетта - ремонти, защото дървото не е като пластмасата. Има сменяне на ребра, дъски и т.н., катрани. И туй е много трудоемко.

Румене, разкажи ми, как се прави една лодка дървена.

Ами лодката - прави се кила, прави се носа, транеца. И после вече корпуса - ребрата се нареждат, слага се една чамова дъска, и по нея вече всичко си пасва. Огъването е ръчно.

Как се казват отделните части на лодката, като почнем оттам?

Сега да ви го обяснявам по пространен начин, няма да го разберете. Но ще ви кажа по простия начин.

Да, по простия начин.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да. Това е нос, а това е транцева дъска, значи, дето ляга моторът - транец. Един вид транец, дето е стабилно, моторът да не падне във водата и т.н. И тука това е скелетът. Ребрата, това е скелетът и туй е планшер пак от меше, от твърдо дърво. Другото е всичкото чам, нали олекотено. Обаче основата е твърдо дърво да не гние.

Има ли други елементи, които имат свои имена?

Има много елементи, обаче те са по по-пространен начин и то почти половината думи са румънски.

Разкажи ни.

Защото тази лодка ненапрасно, двама братя ми казаха, тука е първата работилница, дето са камъните, е била на двама братя румънци. Те учат наши деди и те предават занаята от поколение на поколение. Това се казва **пощувал**, ей туй вътрешното, на български е планшир, ама на румънски е **пощувал**. Това го казваме банка на български, пък на румънски е кацана. **Оторази** е на румънски, това е седалки примерно, обаче вътре си слагаш всички работи. А пък на румънски е **куйна**. Туй е съвсем друго наименование. Има много такива думи. Таз дъска като я сложиш, трябва да спазиш размер. Не я ли сложиш на размер, тука не можеш да гребеш на гребла.

Как се вземат тези размери? Един майстор как го взема този размер?

Ами, всичко това с дървените метри, ама едно време - с пръчки. Еднакво разстояние да бъде, вътре ще ви покажа какво представлява.

Как се измерва една лодка? Какъв е стандартът да има една такава лодка?

Една лодка трябва да бъде шест и петдесет дължината, ширината - един и четиридесет и четири, дълбочината - четиридесет и два сантиметра. Туй е закон. Като дойде голямата риба, тя да може да се наклони и да влезе вода, и да се качи рибата вътре. Ако е висока, няма как да стане.

Т.е. рибата влиза направо в лодката?

Взема малко вода и голямата риба влиза сама в лодката. Иначе няма как да я качиш. Туй е стар тутракански обичай. Ненапрасно сме известни в целия свят с тези лодки.

Къде се слагат греблата на тази лодка?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Греблата се слагат тука. Тука е банката, тука са греблата. Обаче едно време са били на три банки, защото е нямало двигатели нали. Островърха е била и по течението нагоре на платна, на въже, тъй са се прибирали. Или със стари кораби са се връзвали. До устието на реката са ходели.

Тези три банки означават, че трима души ли са сядали в тях?

Да, трима.

Т.е. в една лодка колко души са били?

Четири човека. Повече не е желателно, защото няма как да се завърти, то и риба, и туй, и онуй.

А, колко най-много риба може да пренесе една такава лодка едно време?

Едно време до горе е била пълна с риба, до горе. Едно време беше чиста реката. Нямахме такива препарати, химикали и миялни машини, перални. Имаха един къщен сапун и това беше. От Дунава носеха вода с кобилищата и тъй перяха.

Сега повече риба ли има или по-малко?

Не, не. От година на година рибата изчезва.

Защо, Румене, изчезва рибата?

Ами изчезва, защото екологията е такава. От Чехия надолу Дунавът е абсолютно мръсен.

Смяташ, че е заради замърсяванията?

Да, да. Основният тертип на Дунава е мряната. Нали бялата мряна, дето ѝ казваме. Няма ли я нея в Дунава, тя е филтър на Дунава. Тя изчезне ли...

Защо тя е филтърът на Дунава?

Ами тя е постоянно в Дунава. Тя чисти коритата на реката. Те пуснаха толстолоб и такива работи, обаче те...

Ти си рибар, нали?

Рибар съм. От седемгодишен съм във водата.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Кой те е научил да ловиш риба?

Дядо ми беше рибар. Баща ми беше главен счетоводител на банка. Но дядо ми от малък да не правя бели вкъщи и - в лодката, и това е. Нямаше играчки. Нямаше таблети. Нямаше телефони.

От дядо си си научил рибарлъка?

Да, всичко, всичко от него.

За каква риба ходехте с дядо ти на риба?

Ами тогава имаше всякакъв вид. Бабата правеше едни, на български е качамак, а пък на румънски е мамалига. Слагаше едно яйце и я правеше жълта в тензух. Тогава нямаше такива... И закачахме блеси. И като хвърлиш едно серкме, то да ти, не можеш да го изкараш. А сега и да хвърлиш...

А мамалигата какво? Тя е, в смисъл, баба ти приготвя...?

Ами царевично брашно, обаче едно време тука имаше седем - осем мелници на вода и си мелеха този малай. То малай се казва на румънски туй брашно. И било е по-едро и качамакът ставаше качамак. Сега вземаш от магазина и нищо не става. Става като каша.

Ама качамакът си е за ядене, вие да се храните?

Да, да, да. Тогава във всяка къща си имаше пещ и всички си печеха хляба. Нямаше фурни такива. После дойдоха фурните.

Ей тъй се плете. Ръцете - двоен възел, да не се разиграва самото око, с тази дъсчица, туй е мярката, стават еднакви очите.

Това око сега на какъв размер е?

Това е на шестдесет. Това е за сом, за големи риби. За всичко става, ама трябва да има кой да ходи.

Колко време се плете една такава мрежа за един винтер?

За един винтер - една седмица, две седмици максимум, ако всеки ден работиш. Ама то не може, защото - ръцете. Но мрежите, лично мрежите една петдесет метра се

Паралел
Силистра

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

плете може би две-три години, всичко на ръка. Аз горе ще ви покажа. Ще имате и на понятие, то не е само една мрежа. Те са три парчета.

Тебе кой те е учил да плетеш мрежи?

Ами те, нали ти казвам, навремето е нямало купешко. Дядото и бабата цяла зима плетяха. И то не на такава дъска, а на обло дърво, още по-сложно.

Откъде им идваха материалите?

От Румъния - филдеко и памук. А сега капрон излезе последно. Ако имаха такъв капрон, смятай, че в Дунава нямаше да остане риба. Те сушаха, всяка вечер като се върнат и сушат мрежите. Иначе, тапите им бяха коркови и ако не го сушиш, на другия ден те потъват, и не могат да хванат риба. Много тежко са я карали, но имало.

Те къде живееха в рибарската махала ли, дядо ти?

Да, тука, тука сме у рибарската. Ние бяхме тука сто и петдесет деца. Сега няма едно.

Как се казваха баба ти и дядо ти?

Дядо ми беше дядо Иван, баба ми беше баба Иванка. Иван и Иванка.

И двамата ли бяха рибари?

Не, не. Бабата се занимаваше със земеделието, лозята. А пък дядото - риболова.

Цяла година ли се ходи за риба?

Ами те като излязат на 15 март, чак на Никулден се прибираха със сушена риба, с брашно, нали правеха бартер сделки. Някой път и пари, ама много рядко. Значи правеха бартер.

Дядо ти ходеше ли да лови нагоре примерно, срещу течението?

Нагоре - не, но до устието е слизал.

До устието е слизал?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да. И тука румънските блата бяха свободни и ходеха, защото те нямаха рибари румънците тогава. Нашите ходеха там и оттам хващаха много риба.

Как така нямаха рибари румънците?

Ами нямаха, не бяха такива професионалисти. Иначе за лодките са били, от Виена са го донесли това сигурно.

Значи нашите рибари са ходели до устието?

Нашите са били професионални.

Как са ходели? Само по една лодка или просто цели групи? Как са се организирали?

Те са били над хиляда и осемстотин лодки. И всеки си е имал район. Всеки си е имал район и си поддържа района, и си лови риба. Но е имало много блата. А сега няма блата. Всичко е унищожено. Ей това представлява. Вижте сега, като се пусне, ей така ред по ред се прави мрежата.

xxx

Едно време така са били на дървени обръчи. Сега ги правим на пластмасови и издържат повече. Тези дървените една година и гният.

Този винтер на кого е?

На дядо ми. Той е от може би осемдесет години.

А другите неща?

Пак са от осемдесет години, ама те са забранени от закона сега, защото не ги знам какво са горе, португалци ли са, какви са. Те нямат хабер, а виж колко прост риболов е бил. Няма стръв. А туй нещо всичко новото, дето е тука, туй е със стръв.

А това? Я, разкажи ни го, какво е това?

Това е параграф, дето се слага пак в реката и само се проверява. Пак като винтера. Всяка сутрин отиваш да го проверяваш и пак го оставяш.

И как се лови рибата на него?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Ами тя си играе с корка и се закача.

И куки има ли?

Има, как да няма. Виж, куките как са, на всяка тапа има кука.

И тези куки се... Разкажи ми го просто!

Просто горе ще ви обясня, защото сега няма как да ги разплетат. Защото после не мога да ги наглася. Защото те се катраносват. Всяка година се катраносват, в реката да не гният.

Ами това страшно оръжие?

Кое? Това е борец, с него вадим рибите големите. Два моруна - с него. Ето, тази е нова, още не съм я ползвал. Ама таз колко моруна, три моруна хванах. Такова желязно, няма да се гъне.

Е, как се казва това?

Борец.

Този струг откъде е дошъл?

Това не е струг. Това е тезгях.

Извинявай много, този тезгях?

От едно румънско семейство. Мъжът преди две години почина и ми го подари. Аз съм последният, дето ще работя на него. Не знам, след мене дали някой ще работи. Много е здрав. Ей тези са също тезгяхи, обаче те играят. А тука кова, тука си правя, няма да мръдне. Дива круша, то тежи някъде към двеста кила. На колко е, ей то си личи, колко е работено на него. Снимахте ли и тази мрежа, четири години дето съм я плел на ръка? Това е купешко, това - от магазина. Ама туй съм го плел на ръка.

Четири години. Добре де, за какво мислиш, докато плетеш мрежата?

Ама не, виж сега, туй, дето го правя аз, аз знам какво го правя. А пък от магазина туй е, как да ти кажа, нямам вяра и бързо къса. А пък тука риба влезе ли, едва ли ще излезе без борба.

Колко е голяма тая мрежа?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Ами тя е сто метра на два и петдесет висока.

За каква риба е?

За сом, за всякаква риба. Окото ѝ е шестдесет пак като навънка и другата е осемдесет.

За големи риби.

За големи. Там влезе ли риба...

Сам човек може ли да се справи с тази мрежа?

Може, обаче е много трудно. Течението те влечи. Ако хванеш някой чукан, щото Дунавът не е като морето. Има камъни, чукани. Като хванеш, режеш, оставяш, заминаваш. И затова ги правим по петдесет метра, да спасиш другата половина. Иначе, ако е цяла, трябва да я режеш, после трябва да си играеш. Тази е купешка. Горест плета. Онази горе, дето я плета, тя е четири и двадесет висока. Ето това е примитивно дървено направено. Нали то е права плочка. Слагаш това нещо, като удариш с чука се гъне и става такова положение, и вече се слага на въжето. Вземаш въжето, ето го. И вече с клещите го стягаш, с чука чукаш. Слагаш равномерно оловото, да може да върви във водата. Иначе без тежест не става. А туй го леем в калъпи. Туй е най-старият примитивен начин. От едно време туй са го правили. Да, да, ето го, това е отгоре, дето се натиска. Това е нещо, което е измислено от нас.

Хххх

Ето така се опъват въжетата. На долното въже се оставя хлабина да може да ходи из завалите. Иначе, като е права, прескача. Така. Само две мерки ще направя, щото има и друга работа по нея. Ей това е вече, това стават тез четки, дето трябва да бъдат равномерни. Иначе, ако не я направиш както трябва да бъде, тя риба няма да хване. Ей така се вдига. Нали ти казах, те са три парчета мрежи. Ето го. Ей това представлява. Туй се вдига по цялата дължина.

А това е коркът, дето си играе. А това са ковани куки, сега са модерни. Едно време е нямало такова нещо. Пък онази там зад тебе, може да я снимаш нея, тя е за моруни. Тя е същият вид лава, много е остра. Само си играе с онази тапа и се закача. Тука закачиш ли се, оттърване нямаш. Или пък в лодката, ако не внимаваш, хване ли те, с тебе е свършено.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Опасна работа е риболовът.

Опасна, ножът трябва да бъде тука винаги на ботуша. Не успееш ли да отрежеш, си на дъното.

Чувал ли си за хора, които така са загинали?

А, има, има от старите хора, те само с туй се занимаваха.

Някой да си е загубил живота?

Ами има, има и от гръмотевици ударени. Дунавът е... Аз не знам, дали сте виждали, Дунавът как реве, като си взема жертвата.

Не.

Удавник или пък моряк някой - реве.

Как реве?

Ами, ей тъй се чува вкъщи, щото аз съм на петдесет метра тука от брега и се чува как реве, особено есента, пролетта.

Има ли време, в което Дунавът си взема жертви или?

Има, има.

Кога е това?

Ами то има водовъртежи, има дълбочини до тридесет метра, има на места до петдесет сантиметра. То е прагове.

А във времето през годината? По Илинден или на друго време?

Не, не. По принцип само лятото като се къпят и като не знаят местата, защото е опасно.

Не, аз за едно време питам.

А пък рибарите - от гръмотевици, от такива бедствия.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Е, че като си в лодката, може ли да те удари гръм?

Е, как, привлича.

Какво привлича, металните неща?

Ами, ако си изправен там по реката, няма, то е равно. Преди две години обърна крана на Румъния. Като го удари, направо с колелетата нагоре го обърна.

Чувал ли си да има поличби, ако сънуваш нещо и утре ще хванеш риба?

А, такива, виж сега, някои хора вярват. Ама да ти кажа, то по принцип трябва да се вярва.

Или ако сънуваш нещо?

Някой път се сбъдва, някой път, как да ви кажа. Аз не съм го патил, но не е късно.

Или нещо трябва да направиш, да не се връщаш?

Да бе, винаги за Никулден си правим молебен. Нали там приключва вече риболовът. След Никулден ходим, но рядко.

xxx

Това е. Дъсчицата с ножката, цял ден дялаш и си я правиш.

От какво дърво се прави?

От трънбъз се прави на летвички и се суши. После се лакира и тогава вече започва да се обработва, да не се цепи, да не се кърши. А някои, дядото ги вареше във вода от орех и не ги ядат червеи. А той беше груб. Той с ножката каквото направи, само и само конеца да върже, пък не го интересуваше да бъде красиво и т.н.

И как се казва това нещо?

Игла, дървена игла. Всеки рибар, не знае ли с това нещо да прави, той не е рибар. Сега има много млади рибари, които купуват от магазина и отиват у Дунава, ама той не е рибар. Той като не може да си закърпи една дупка, той пречи на хората. Туй нещо не го ли знаеш, недей отива по Дунава. Да плащаш ти на всеки един да ти прави, да ти кърпи мрежите, туй не е занаят.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Като беше малък, имаше ли някакви такива големи майстори, известни майстори?

Ама те бяха всичките майстори. Тука цялата махала бяха рибари от началото до края, всяка къща. Тука имаше къща до къща рибари. Тези стария стил на сто и тридесет години, те вече не останаха хора. Тука тези също бяха рибари, тука дето е музеят сега. Те ги реставрираха, ама не по този начин, не трябваше тъй да бъде. Иначе долу-горе формите са еднакви.

Ти като беше малък, там дядовците ти и бабите ти, като сте си играли тука, как излизаха на риболов, в смисъл, на групи ли, по една лодка ли, по две лодки ли?

Всеки си има друг човек, нали по двама човека. Вземаха си винтерите и мрежите и тръгваха. И, нали ти казвам, по една-две седмици не се вясваха.

Докато са в тези една-две седмици и ловят риба, какво става с тая риба?

Или я сушат, или я продават. Не я продават, обаче я заменят за брашно, за сол, за ей такива, за захар са правили бартер. И рядко пъти ще донесе някой лев. Тогава са били хората по-бедни, но не са били гладни най-важното. Във всяка къща се гледаха кокошки, прасета и риба. Навсякъде имаше закачена риба. Ей този съндък там, ще ви го обясня, той от дядо ми е направен. Тогава го направи от червена върба, ама то с брадвичката. И тогава нямаше такива мрежи, сега както слагаме ние тез купешките, ама тензук, да не влиза мухата. И месо сушаха. Нямаха хладилници. В земята дълбаеха дупки, слагаха месото и слагаха слама и лед. И цяла зима си беше като хладилник.

Ледът от къде го вземат?

От Дунава. Режеха парчета и слагаха в ямите със слама. И там - месо, всичко там държаха.

А ямите къде ги копаят?

В двора. Тогава откъде хладилник - 58-а година.

И докога така?

Ами 68-а беше влязъл първият телевизор и първата гумена топка. Защото аз бях на десет години и това съм запомнил.

xxx

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Каж ми за плаващите воденици.

Ами те бяха седем. Аз само едната помня, само камъните ѝ помня, като я събориха. Но бяха седем по поречието и всеки си мелеше брашно, царевичи. Седем водни воденици бяха.

Как се движеха?

Не, те са стационарни на котви. И с лодките ходеха и мелеха.

Ти затова каза, помня ѝ камъните. Разкажи ми.

Тази последната камъните ѝ, още има шлемер там. Корабите да не отиват в камъните. Те са на камъни направени, с котви стационарно. Дървени бяха. По простия начин направени, ама хората са били умни. Сега една няма. Уж щяха да правят тука, щяха да възстановяват, ама може и да направят младите.

Опиши ми я. На колко етажа е? Какво има, колело ли има?

Две колелета, водата ги върти и валяци, и камъни, дето мелят. Това е. Само един хамбар вътре и в помещението се слага зърното.

И хората идват?

Да, с лодките носят, мелят, заминава, другият идва и така са били. Тя е била постоянно на вода, на котва. Стари котви, камъни ли са слагали, нямам понятие.

Чакай, не мога да разбера. Хем има камъни, хем е на вода.

Те са големи камъни, просто да има течение, да може колелетата да...

Ама тя като корпус като кораб ли е, като лодка ли е или?

Като лодка с две въртящи се дървени колелета. И вътре валяци, камъни такива, дето мелят царевичата.

Които смилат?

Да, които смилат. Тя е била стационарна. Направена от дърво, като кораб нещо. То в другата къща има, ама не знам колегката дали е тука. Те са били седем, щото те

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

са си направили места, които има течение. И да падне водата, и да е голяма водата, постоянно има течение, и самите колелета да се въртят.

Ами, чувал ли си да има други, които плават, както плава един кораб примерно, отиват на горното село да смелят или?

Не, не, те са били стационарни. Защото са нямали и двигатели. Нямало е платна, нямало е нищо. Туй са стари, стари, много стари. То има снимки, архиви. Може и в музея да ги има още.

Да, да, в музея има макет на една такава.

Да, ще ги разгледате там. Като падне водата, ей сега както е паднала, и то ей толкоз така вода има. Камъните са големи блокове наредени там, дето е била стационарно сложена, защото е нямало двигатели.

Основните камъни, за основата?

Да, да.

Не тези, дето мелят?

Не. Камъните вътре са, тез дето мелят. Вътре в самата мелница.

Значи тя не е била на котва, а е била поставена върху водата?

Поставена и пак две котви, като има вятър, да не я мърда.

Както ей тази е подпряна сега на нещо, тъй е била на камъни?

Да, ей така стационарна. Защото е нямало двигатели, поставят я там, и с лодките отиват. Тя е била на двадесет-тридесет метра от брега. Туй е нещо уникат, дето и сега, и сега, ако го направят, туй ще бъде голяма атракция.

Ти виждал ли си я на живо?

Последно само камъните.

Т.е. туй е разказ само, дето помниш ти?

Да. Дядо ми там са мелили. Ама туй е някъде 52-53-а, са го унищожили.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Какво е станало? Запалили ли са я? Как са я унищожили?

Ами са я махнали. Просто тогава друг свят е било, де да знам.

Кой ги маха?

Знам ли, 53-а някъде или 52-а може би. Защото аз съм 58-а и не я помня, само камъните.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Име на съставителя/редактора: БРТПП
Адрес: ул. „Войводова“ 12-14 Русе
Телефон: 082507606
Електронна поща: info@brcci.eu

Проектът “Мемофиш” е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие по Програма Интеррег V-A Румъния-България.

Стойност на финансирането от ЕФРР: 423 921.71 евро

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“,
eMS ROBG-420

Дата на публикацията: декември 2018 г.

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната
позиция на Европейския съюз

www.interregobg.eu

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

www.interregobg.eu